

Інформація, наведена в табл. 1, дає можливість стверджувати, що цілі основних категорій технік формувального оцінювання забезпечують виконання таких принципів формувального оцінювання, як:

- центрованість на здобувача освіти: пошук шляхів покращення та розвитку навчання;
- спрямовуюча роль викладача: наявність автономії та академічної свободи;
- оцінка роботи здобувача освіти, а не його особистості;
- наявність чітко визначених критеріїв оцінювання, що сформовані відповідно до цілей навчання;
- різностороння результативність, що стимулює здійснення самооцінювання здобувачами освіти;
- неперервність завдяки наявності швидкого зворотного зв'язку між здобувачами освіти та викладачем;
- опора на якісне викладання та високий професіоналізм викладача [4].

Таким чином, характер здійснення формувального оцінювання спонукає розвиток критичного мислення, конструктивної критики, відповідальності за результат навчання, самостійної роботи, а також стимулює ініціативність, креативність, творчий розвиток, навчально-пізнавальну активність здобувачів вищої освіти. Все це у комплексі створює підґрунтя для інтеграції різних характеристик особистості, як індивідуальних, так і професійних, у єдину систему компетентностей.

Література

1. Мілорадова Н.Е., Шевченко В.В. (2020). Компетентнісний підхід як методологічна основа дослідження професійної компетентності особистості. *Габітус*, 16, 233–237. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2020.16.38>
2. Daniel Asamoah, Masitah Shahrill, Siti Norhedayah Abdul Latif (2022). A Review of Formative Assessment Techniques in Higher Education During COVID-19. *The Qualitative Report*, 27, 475–487, <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2022.5145>
3. Kathleen R. Brazeal, Tanya L. Brown, and Brian A. Couch (2016). Characterizing Student Perceptions of and Buy-In toward Common Formative Assessment Techniques. *CBE-Life Sciences Education* 15:ar73, 1–14, DOI: 10.1187/cbe.16-03-0133
4. Бажміна Е.А. (2020). Формувальне оцінювання: цілі, умови, принципи та структура. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*, 4, 130–137. DOI 10.31651/2524-2660-2020-4-130-137

Іванова В.М.

*доктор наук з державного управління, к.е.н., професор кафедри
фінансово-економічної безпеки,
Національна академія
Служба безпеки України*

МІСЦЕ ЕКОНОМІЧНОЇ АНАЛІТИКИ В СИСТЕМІ ЗНАЬ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

На даний час перед вітчизняною системою державного управління постала проблема створення інноваційної теорії і практики державного управління національною безпекою, а отже, формування фахівців у сфері національної безпеки нової генерації, здатних мислити і діяти в умовах кризового стану суспільства та війни. Розв'язання цієї актуальної проблеми передбачає підготовку і перепідготовку фахівців у сфері забезпечення національної безпеки на основі реалізації концепції випереджальної освіти [1; 2]. Ця концепція спирається на прогностичну природу освіти й особливістю її реалізації є тривале визрівання освітніх процесів та довгостроковість їх дії на усі сфери суспільства, включаючи національну безпеку.

В Національній академії Служби безпеки України на кафедрі фінансово-економічної безпеки Навчально-наукового гуманітарного інституту здійснюється підготовка фахівців у сфері національної безпеки, в ході якої викладається комплекс навчальних дисциплін: «Інформаційна економіка», «Міжнародні економічні відносини», «Забезпечення фінансово-економічної безпеки України в умовах війни» та інші. Згадані навчальні дисципліни формують у курсантів знання, уміння і навички з економічної аналітики, які потрібні для забезпечення фінансово-економічної безпеки національної держави в умовах динамічного безпечового середовища та глобальних трансформацій економіки.

Вивчення навчальної дисципліни «Забезпечення фінансово-економічної безпеки України в умовах війни» забезпечує формування у здобувача вищої освіти наступних компетентностей та спрямована на досягнення таких результатів навчання:

I. Знання базової специфіки реагування на загрози фінансово-економічній безпеці, а саме:

1) термінології: національні інтереси в економічній сфері; економічна аналітика; економічна безпека; фінансово-економічна безпека; загроза фінансово-економічній безпеці; кризова ситуація, що загрожує фінансово-економічній безпеці; війна; надзвичайні ситуації воєнного характеру; методи державного реагування на загрози фінансово-економічній безпеці; технології державного реагування на загрози фінансово-економічній безпеці; особливі правові режими; управління ризиками;

2) специфічних фактів зі сфери, що вивчається: сутність, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки між явищами і процесами, врахування цих зв'язків при розробленні і реалізації заходів забезпечення фінансово-економічної безпеки; сутність та специфіка державного управління фінансово-економічною безпекою в умовах війни; сутність та специфіка внутрішніх, зовнішніх та гібридних загроз фінансово-економічній безпеці.

II. Знання способів та методів оперування базовою специфікою забезпечення фінансово-економічної безпеки, а саме:

1) конвенції (правила): логіка та методологія розробки управлінських рішень щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки відповідно до вимог чинного законодавства України; концептуальні підходи та методи державного реагування на загрози фінансово-економічній безпеці;

2) закони і закономірності: закон ефективності; закон інтеграції управління; закон необхідного різноманіття; закон пріоритетності соціальних цілей; закони соціального управління; закони суспільного розвитку; закономірність ефективності управлінських рішень та дій; закономірність ієрархічності; закономірність історичності; закономірність стабільності організації; закономірність цілеутворення; закономірність цілісності системи; закономірності державного управління; закономірності політичні; закономірності економічні; закономірності соціальні; закономірності цілепокладання; закономірності функціонування соціально-економічних системи в умовах дії викликів, ризиків, загроз, небезпек;

3) моделі: моделі загроз фінансово-економічній безпеці; моделі прийняття рішень; модель технології державного реагування на загрози фінансово-економічній безпеці;

4) процеси: розроблення сценаріїв реагування на загрози фінансово-економічній безпеці; підготовки управлінського рішення; прийняття управлінського рішення; реалізації управлінського рішення; оцінка ефективності управлінського рішення;

5) процедури: процедура SWOT-аналізу; процедура багатофакторного аналізу нормативно-правових баз; процедура державного реагування на загрози фінансово-економічній безпеці;

6) алгоритми: узагальнений алгоритм функціонування системи забезпечення фінансово-економічної безпеки щодо мінімізації рівня загрози згаданих безпеці: формулювання проблеми забезпечення фінансово-економічної безпеки (виявлення проблеми, оцінка проблеми) → моніторинг небезпек і загроз фінансово-економічній безпеці → ідентифікація та оцінка рівня загроз фінансово-економічній безпеці → розробка варіантів нейтралізації загрози фінансово-економічній безпеці → оцінка варіантів нейтралізації загрози фінансово-економічній безпеці → вибір оптимального варіанту за обраним критерієм → прийняття рішення про нейтраліза-

цію загрози фінансово-економічній безпеці → підготовка та всебічне забезпечення реалізації державно-управлінського рішення щодо реагування на загрозу фінансово-економічній безпеці → вплив на загрозу (нейтралізація загрози) → оцінка рівня загрози після впливу на неї системи забезпечення фінансово-економічної безпеки → вибір оптимального варіанту за обраним критерієм → досягнення запланованого результату.

II. Знання теоретичних основ щодо базової специфіки реагування на загрози фінансово-економічній безпеці, а саме: наукові підходи, теорії, принципи, методи реагування на загрози фінансово-економічній безпеці.

III. Уміння приймати управлінські рішення в умовах змін у зовнішньому та внутрішньому безпековому середовищі України, що потребує застосування нових підходів та методів реагування на загрози фінансово-економічній безпеці, а також ефективної комунікації між різними соціальними групами, складовими сектору безпеки та гілками влади, зокрема курсант/студент здатний продемонструвати: уміння ідентифікувати загрози фінансово-економічній безпеці; уміння аналізувати розвиток процесів у сферах міжнародної та національної економічної безпеки, ідентифікувати проблеми та обґрунтовувати необхідність їх вирішення, добирати для цього необхідну та релевантну кількісну і якісну інформацію, робити обґрунтовані та неупереджені висновки на основі аналізу даних; уміння використовувати основні методи прогнозування для формування гіпотез і припущень про майбутні тенденції розвитку загроз фінансово-економічній безпеці в умовах війни; уміння використовувати основні методи державного реагування на загрози фінансово-економічній безпеці; уміння розробляти Паспорти загроз фінансово-економічній безпеці; уміння здійснювати оцінку ефективності системи забезпечення фінансово-економічної безпеки; уміння готувати пропозиції щодо оптимізації структури та функцій системи забезпечення фінансово-економічної безпеки; уміння використовувати основні методи прогнозування для формування гіпотез і припущень про майбутні тенденції розвитку загроз фінансово-економічній безпеці; уміння конструювати технології державного реагування на загрози фінансово-економічній безпеці; уміння визначати концептуальні підходи та методи державного реагування на загрози фінансово-економічній безпеці; уміння розробляти сценарії реагування на загрози фінансово-економічній безпеці, з урахуванням результатів комплексного аналізу прогнозних оцінок викликів і загроз безпеці; уміння обґрунтовувати альтернативні варіанти проектів державно-управлінських рішень, виходячи з прогнозної моделі загроз фінансово-економічній безпеці; уміння розробляти аналітичні документи, проводити експертизу проектів управлінських рішень, надавати консультативну допомогу органам державної влади щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки; уміння готувати пропозиції щодо визначення пріоритетів та основних завдань державної політики України з питань реагування на загрози фінансово-економічній безпеці та забезпечення економічної стійкості України.

Що стосується конкретних механізмів і можливостей економічної аналітики в системі підготовки фахівців у сфері національної безпеки, то можна виокремити такі аспекти: по-перше, економічна аналітика надає можливість системного пізнання практичних проблем забезпечення фінансово-економічної безпеки; по-друге, мобілізувати ресурси вітчизняної освіти для вирішення поточних завдань забезпечення фінансово-економічної безпеки України в умовах війни та виходу з війни, що на сьогоднішній день набуває особливого значення.

Література

1. Іванова В.М. Забезпечення зовнішньоекономічної безпеки України в системі публічного управління: монографія. Вінниця: ТВОРИ, 2024. 336 с.
2. Шевченко М.М. Досвід упровадження та перспективи розвитку навчальних програм підготовки магістрів державного управління у сфері національної безпеки на основі компетентнісного підходу. *Nowoczesna edukacja: filozofia, innowacja; doświadczenie*. 2015. № 3. С. 30–34.